

Hungarian Communicative Development Inventory (HCDI) Words and Sentences

Kommunikatív Fejlődési Adattár (KOFA) Szavak és Mondatok

Gyermek neve:.....

Születési idő:.....

Kitöltő neve:.....

Az adatlapot kitöltő személy a gyermek

O anyja O apja O gondozónője O óvónője O egyéb:

Első Rész: Szavak

A. Szókincs

A gyerekek sokkal több szót megértenek, mint amennyit használnak. Minket elsősorban az érdekel, amit a gyerek mond. Kérjük, nézze végig az alábbi szavakat, és jelölje meg azokat, amelyeket már hallott a gyermek szájából. Ha a gyermek esetleg másképp ejti ki a szót (pl. auto helyett ótó), vagy más szót mond helyette (pl. bárány/birka/bari), akkor is jelölje azt meg. A szavak között sok olyan előfordulhat, amit a gyermek nem ismer. Ez ne zavarja Önt, hiszen más-más környezetben élő gyermek más-más sorrendben sajátítja el őket.

1. Hangutánzó szavak és állathangok

beee	háp-háp	mak-mak	nínó
brekeke	ham-ham	mek-mek	pá-pá
brumm-brumm	hoppá	miaú	pi-pi
cin-cin	hu-hu	mú	tű-tű (autó)
csihuhu	jaj	nyamm	rőf-rőf
gá-gá	kukurikú	nyi-ha-ha	vaú-vaú

2. Állatok

állat	kakas	oroszlán
bagoly	kecske	őzike
bárány	krokodil	paci
béka	kutya	pingvin

boci	lepke	póni
bogár	liba	pulyka
cica	ló	szamár
csacsi	macska	szarvas
csirke	madár	tehén
egér	majom	teknős
elefánt	malac	tigris
farkas	medve	tyúk
hal	mókus	zebra
hangya	nyuszi	zsiráf
kacsa		

3. Járművek

autó	kocsi	(teher)autó
babakocsi	mentő	traktor
bicikli	metró	troli
busz	motor	tűzoltó(kocsi)
hajó	repülő(gép)	villamos
helikopter	szánkó	vonat

4. Játékok

ajándék	játék	lapát
baba	kártya	Lego
buborék	kirakós	lufi
ceruza	kocka	mese
gereblye	könyv	ragasztó
golyó	kréta	toll
gyurma	labda	vödör
		zsírkréta

5. Étel és Ital

alma	keksz	ropi
bab	kenyér	sajt
banán	kifli	(sárga)répa
barack	kóla	só
borsó	kolbász	sonka
chips	konzerv	spagetti
cukor(ka)	körte	sült krumpli

csirke	krumpli	süti
csokoládé (csoki)	kukorica	szalámi
dinnye	leves	szendvics
dió	lekvár	szilva
eper	málna	szóda
étel	mandarin	(gyümölcs)szósz
fagylalt (fagyi)	mazsola	szőlő
fánk	mogyoró	tea
felvágott	müzli	tej
főzelék	narancs	tejberizs
gyümölcsle	nyalóka	tejbegríz
hal	palacsinta	tészta
hamburger	paprika	tojás
hús	paradicsom	torta
ital	pattogatott kukorica	túró
jégkrém	perec	uborka
joghurt	pirítós (kenyér)	üdítő
kakaó	pogácsa	vaj
kaja	rágó	víz
kávé	rizs	zsemle

6. Ruhák és kiegészítők

bugyi	kalap	ruha
cipő	kesztyű	sál
(cipő)fűző	nadrág	sapka
csizma	nyaklánc	szandál
dzseki	öv	szoknya
előke	papucs	tipegő
farmer (nadrág)	pelenka	trikó
gatyá	pizsama	tornacipő
gomb	póló	zsebkendő
harisnya	pulóver	zipzár
ing	rövidnadrág	zokni
kabát		

7. A test

ajak	kar	nyak
áll	kéz	nyelv
arc	köldök	orr
boka	köröm	pisi
fej	*kuki / fütyi	seb / bi-bi

*fenék / popó / popsi	láb	száj
fog	lábfej	szem
fül	lábujj	talp
haj	mell / cici	térd
has / pocak		ujj
hát		váll
kaki		

*Vagy a családban használt megfelelője.

8. Háztartás

apró (pénz)	kés	szalvéta
bögre	konzerv(nyitó)	szappan
CD-lemez	kosár	szemét
cellux	kulcs	szemüveg
csésze	lámpa	szög
edény	magnó	takaró / paplan
doboz	mikró(sütő)	tál
felmosó	olló	tálca
fénykép / fotó	óra	tányér
fényképezőgép	papír	telefon / mobil
fésű	papírzsebkendő	tévé
fogkefe	párna	törölköző
fogó	pénz	üveg
gyógyszer	pénztárca	videó
járóka	pohár	villa
kanál	porszívó	villanykörte
kalapács	rádió	vödör
kefe	seprű	

9. Házon belül

ablak	gyerekágy	padlás
ágy	hálószoza	pince
ajtó	hintaszék	polc
asztal	hűtő	porszívó
bölcso	járóka	sütő
erkély	kanapé	szárító
etetőszék	konyha	szék
fiók	lépcső	szekrény
fotel	mosdó	szoba
fürdőkád	mosogató	szőnyeg

fürdőszoba	mosógép	tűzhely
garázs	nappali	vécé
	pad	zuhany

10. Házon kívül

állatkert	fűnyírógép	mozi
áruház	ház	nap
bent	hinta	otthon
benzinkút	hó	park
bolt	hóember	piac
bot	hold	pláza
cirkusz	iskola	strand
csillag	járda	szél
csúszda	játszótér	szikla
dolgozó	kemping	templom
ég	kert	tető
erdő	kint	udvar
eső	kirándulás	uszoda
fa	központ	utca
falu	kő	vidék
felhő	létra	virág
fű	locsoló / slag	víz
	mászóka	zászló

11. Emberek

*anya	fiú	néni
*apu	a gyerek neve	öcs/báty
baba	a háziállat neve	orvos / doktor
bácsi	húg/nővér	**óvónéni
barát	lány	**az óvónéni neve
bohóc	*nagymama	postás
gyerek	*nagybácsi	rendőr
ember	*nagynéni	tanár
férfi	*nagypapa	tűzoltó

*Vagy ahogy a családban nevezik.

**Vagy ahogy a bölcsődében a gondozónőt hívják.

12. Játékok és mindennapos tevékenységek

*bújócska / kukucs	jó éjt!	psszt
*csapj bele! / pacsi	jó estét!	reggeli
csókolom	jó étvágyat!	szia
ebéd	jó napot!	szívesen
*ez elment vadászni	jó reggelt!	*szundi
fogócska	kérem	telefon!
fürdés	kész	tízórai
halló	köszönöm / kösz(i)	vacsora
helló	nem	vásárlás
igen	pisilni kell	viszlát

*Vagy ahogy a családban hívják.

13. Igék

abbahagy	énekel	iszik	mesél	szeret
ad	épít	játszik	mond	talál
akar	eszik	jön	mos	táncol
áll	etet	kakil	mosolyog	tapcsol
alszik	fáj	kap	mutat	tart
bánt	fázik	kapcsol	nevet	tesz
befejez	fél	kér	néz	tetszik
beszél	felébred	kerget	nyal	tisztít
bezár	felkel	kinyit	olvas	tol
biciklizik	figyel	kopog	önt	tör
csepeg	főz	kóstol	nincs	töröl
cseppent	fröcsköl	labdázik	pisil	ugrik
csiklandoz / csikiz	fúj	lát	puszil	ül
csinál	fut	lesz	rajzol	üldöz
csuk	fürdik	lép	rak	úszik
csúszik	gondol	lovagol	ráz	üt
csücsül	hagy	lök	rúg	vág
dob/eldob	hall	marad	segít	válaszol
dolgozik	hallgat	mászik	sétál	választ
eldug	harap	megáll	siet	van
elesik	hív	megcsinál	sikerül	vár
elfelejt	hintázik	megfog	sír	vásárol
eloszt	hoz	megnő	söpör	vesz
eltép	hozzányúl/ ér	megölel	szakít	vezet
eltör	húz	megüt	szalad	visz
elvesz	ír	megy	szárít	zúg
enged	itat	mosogat	takar	
esik	jár		takarít	

14. Igekötők

(Akkor is jelölje meg, ha a gyerek nem az igével együtt használja, pl.

“Beviszed?” “Be.”)

át-	fel-	le-	össze-
be-	haza-	neki-	rá-
bele-	ide-	meg-	szét-
el-	ki-	oda-	vissza-

15. Melléknevek

álmos	hosszú	puha
aranyos	huncut	ragadós
barna	hülye	rendes
beteg	ijedt	rossz
boldog	jó	sárga
büdös	jobb	sáros
buta	kedves	sötét
csendes	kék	száraz
dühös	kemény	szegény
ébren	kicsi	szeles
egyedül	kövér / dagi	szép
együtt	lassú	szomjas
éhes	lila	szomorú
első	magas	teli
erős	maszatos	tiszta
fájdalmas	meleg	törött
fáradt	mérges	új
fehér	nagy	undorító
fekete	narancssárga	ügyes
forró	nehéz	üres
gyenge	okos	utolsó
gyors	öreg	vizes
hangos	pici	zajos
hideg	piros	zöld
	piszkos	

16. Számok

egy	kettő	két
három	négy	öt

17. Szavak az időről

délelőtt	holnap	most
délután	idő	nap
éjszaka / éjjel	később	reggel
előbb	ma	rögtön
előtt	majd	tegnap
este	mindjárt	után
hamar		

18. Névmások

az	ezek	övé	te
azok	mi	ő	téged
én	mienk	ők	tiéd
engem	minket	őket	ti
enyém	nála	őt	titeket
ez	neki	rajta	vele

19. Kérdőszavak

hogy	kié	kivel	mik
hogyan	kik	melyik	mikor
hol	kinek	merre	miről
honnán	kiről	mi	mit
hova	kit	miért	mivel
ki			ugye

20. Határozók

alá	fölött	mellett
alatt	itt	miatt
bent	kint	mögött
fent	körül	mögé
fölé	lent	ott
	mellé	

21. Mennyiségjelzők és névelők

a	kevesebb	sok
az	más	több
egész	másik	túl
egyforma	mind	valami
egyik	semmi	valamilyen
kevés		

22. Segédigék és egyéb szófajok

fog (valamit csinálni)	lenne	tilos
kell	próbál	tud (valamit csinálni)
lehet	szabad (valamit csinálni)	volna
	szokott	

23. Kötőszavak

aztán	ha	inkább
de	hanem	mert
és	hogya	pedig

B. Ahogy a gyerekek beszélnek

Még
nem Néha Gyakran

1. Beszél a gyereke a múltban történt eseményekről vagy jelen nem lévő emberekről? Például, ha a gyerek a múlt héten állatkertben volt, mondhatja, hogy "állatkert," "állat" vagy "majom."

2. Beszél a gyereke jövőben megtörténő eseményekről? Például, mielőtt utaznak, azt mondja, hogy "csihuhu," "tü-tü," vagy "autó." Vagy azt mondja, "hinta," mielőtt a játszótérre mennek.

3. Beszél a gyereke jelen nem lévő személyekről vagy dolgokról? Például egy játékról, amit nem talál, vagy háziállatról, amit nem lát.

4. Megérti a gyereke, ha Ön olyan dolgot említ, ami nincs a szobában? Például, ha Ön azt kérdezi, "Hol van a maci?", elmegy a gyereke a hálósobába érte?

5. Szokott a gyereke valamely tárgyat felvenni vagy rámutatni és megnevezni annak tulajdonosát, még ha az nincs is ott? Például, a gyereke rámutat a papucsra és azt mondja, "Apa."

Második Rész – Mondatok

A. Szóvégződés

Még
nem Néha Gyakran

1. Többszámot a "k" hozzáadásával képezünk. Például autók, cipők, kutyak és kulcsok. Elkezdte már a gyereke ezt alkalmazni? Ha igen, kérem, írjon ide egy példát:

2. A mondatban a tárgyat (amikor valamit csinálunk valamivel) a "t" hozzáadásával képezzük. Például cipőt, könyvet, játékot. Elkezdte már a gyereke ezt alkalmazni? Ha igen, kérem, írjon ide egy példát:

3. Amikor arra a kérdésre válaszolunk, hogy "Kié?", a szavakhoz "é"-t illesztünk. Például Zsoltié, anyukáé, szomszédé. Elkezdte már a gyereke ezt alkalmazni? Ha igen, kérem, írjon ide egy példát:

4. Amikor valakinek a valamijéről beszélünk, a szavakhoz "a"-t, "ja"-t, vagy "je"-t illesztünk. Például ruhája, cipője, háza. Elkezdte már a gyereke ezt alkalmazni? Ha igen, kérem, írjon ide egy példát:

5. Múlt időt a "t" hozzáadásával képezünk. Például nyitott, ült, szerettem, csinálttal. Elkezdte már a gyereke ezt alkalmazni? Ha igen, kérem, írjon ide egy példát:

6. A magyarban sok igének két formáját használjuk. Az egyik általános (pl. rajzolok egy házat, nézek egy filmet), a másik konkrét dologra utal (pl. rajzolom a fát, nézem a mesét). Elkezdte már a gyereke ezt alkalmazni? Ha igen, kérem, írjon ide egy példát:

7. Amikor lehetőségekről beszélünk, gyakran **-hat/-het** végű szavakat használunk, például mehet, jöhet, alhat, jászhat. Amikor engedélyt kérünk, akkor is hasonló szavakat mondunk, például ehetek, ihatok, felkelhetek. Elkezdte már a gyereke ezt alkalmazni? Ha igen, kérem, írjon ide egy példát:

8. Amikor valakivel vagy valamivel együtt történik valami vagy csinálunk valamit, akkor a **-val/-vel**, **-al/-el** végződést használjuk. Például autóval, Bencével, cukoral, kezzel. Elkezdte már a gyereke ezt alkalmazni? Ha igen, kérem írjon ide egy példát:

9. Amikor valakinek vagy valaminek adunk, mutatunk, viszünk valamit, azt a **-nak/-nek** végződéssel fejezzük ki. Például, kutyának, apunak, néninenek. Elkezdte már a gyereke ezt alkalmazni? Ha igen, kérem írjon ide egy példát:

10. A különböző helyviszonyokat a szavak végződései fejezik ki. Elkezdte már a gyereke az alábbiakhoz hasonló **végű** szavakat mondani? Ha igen, kérem írjon ide egy példát mindegyikhez:

Még nem	Néha	Gyakran
------------	------	---------

-ba/-be végű szavak (pl. ágyba, vízbe, boltba)

-ban/-ben végű szavak (pl. dobozban, biliben, autóban)

-ból/-ből végű szavak (pl. pohárból, szekrényből, ágyből)

-on/-en/-ön/-n végű szavak (pl. széken, asztalon, földön, hajón)

-ra/-re végű szavak (pl. földre, polcra)

-ról/-ről végű szavak (pl. polcról, székeről)

-hoz/-hez/-höz végű szavak (pl. fához, mamához, székehez)

-nál/-nél végű szavak (pl. asztalnál, papánál, székenél)

-tól/-től végű szavak (pl. asztaltól, mamától, széketől)

B. Ragozott szavak

Főnevek: Jelölje meg azokat a szavakat az alábbiak közül, amelyeket a gyereke használ.

lovak	tavat	havat
csövet	füvet	kövek

Igék: Jelölje meg az igét ha annak bármely formáját használja a gyereke (voltam, voltál, volt, voltunk, voltak, voltak).

volt	lett	ment
evett	ivott	tett
lesz	jött	vett

C. Szóvégződések - 2. rész

Egyes szavak helyes alakját később tanulják meg a gyerekek. Érdekes, hogy eközben milyen újszerű alakokat mondanak. Jelölje meg azokat a szavakat az alábbiak közül, amelyeket a gyereke használ!

Főnevek:

lók	tók	hót
szók	csőt	kőt
kenyért	pohárt	kanált
vödört	majomt	toronyt
vödöröt	majomot	toronyot
pénzet	oroszlánót	asztalot

Igék:

aluszott	fekszett	jönt
esztett	isztott	jövött
esztett	iszott	teszett
ett	*itt	**veszett

* Mint az inni ige múltideje. **Mint a venni ige múltideje.

Elkezdett már a gyermeke szavakat összerakni? (pl. "több tej", "kutya harap")

Még nem Néha Gyakran

Ha a válasza "Még nem", kérem itt álljon meg!
Ha a válasza "Néha" vagy "Gyakran", kérem folytassa!

D. Mondatok

Sorolja fel a három leghosszabb mondatot, amit a gyermektől hallott mostanában!

1.

2.

3.

E. Szókapcsolatok

Ha a gyermeke mond hasonló mondatokat, jelölje meg azt, amelyik a leginkább hasonlít a gyermeke mondataira Ön szerint! Ha a gyermek a példamondatnál hosszabb, bonyolultabb mondatot használ, jelölje meg a második mondatot a párban!

1. Én is nem.
Én sem.	6. Megisztam a teát.
Megittam a teát.	11. Kérem még!
Kérek még!
2. Miért elmész?
Miért mész el?	7. Ott a macskák.
Ott vannak a macskák.	12. Aztat akarom.
Azt akarom.
3. A híden át.
A hídon át.	8. Finom a tejet.
Finom a tej.	13. Ott megyünk.
Oda megyünk.
4. Ez a tiém.
Ez az enyém.	9. Az enyém papucs.
Az én papucsom.	14. Bácsi nem van itt.
Bácsi nincs itt.
5. Az a kalapomka.
Az a kalapocskám.	10. Apa cipő.
Apa cipője.	15. Gyerekekek!
Gyerekek!

This instrument is a permitted adaptation of the MacArthur-Bates Communicative Development Inventory. All requests or comments should be directed to Leslie Nabors Oláh (leslieno@udel.edu).

A jelen felmérési eszköz a MacArthur-Bates Communicative Development Inventory engedélyezett adaptációja. Magyarországon minden kérést vagy megjegyzést Kas Bence (kasbence@westel900.net) kutatóhoz intézhet.